

Koolikiusu ohvrid

Kui täiskasvanud vaatavad enamasti heldimusega tagasi oma koolipõlvele kui kõige muretumale ajale, siis tänased kooliõpilased teavad väga hästi, et päris nii see siiski ei ole. Suhtlemisprobleemid klassikaaslastega, sealhulgas oht langeda kiusamise ohvriks on üks põhjuseid, miks ligi kolmandikule lastest on koolis käia lausa vastumeelt.

Tõsiasi on, et kooliklassis saavad kokku erineva iseloomu, võimete ja huvidega lapsed, kes tulevad ka väga erinevatest kodudest. Lastel on paraku kalduvus üksteist omavahel võrrelda ning neil, kes teistest välimuselt või olemiselt millegi poolest erinevad, on oht saada tõrjutud. Õpetajate sõnul tõrjutakse tavaliselt hoolitsemata välimuse, halva õppeedukuse ja kesiste suhtlemisuskustega lapsi, kuid sageli annavad põhjust teisele näpuga näitamiseks ka lihtsalt selle ülekaalus keha, suured kõrvad või punased juuksed.

Kiusamine, mis võib olla nii füüsiline (löömine, tagumine, raha või asjade äravõtmine) kui ka psühholoogiline (narrimine, sotsiaalne isoleerimine) on läbi aegade olnud levinumaid koolivägivalla vorme. Eestis mullu tehtud uurimuse kohaselt on tavakooli õpi-

laste seas 8% kiusamise ohvreid, 7% kiusajaid ja 2% selliseid kiusajaid, kes ise omakorda endast tugevamate meelevalda satuvad.

Kuigi kiusamine on koolis igapäevane asi ning leiab tavaliselt aset otse klassiruumis, jääb see õpetajate ees enamasti varjatuks. Löömised-kaklused tulevad küll tavaliselt välja, kuid palju raskem on märgata vaimset vägivalda. Koolikiusajate arsenalis on aga sageduselt esikohal just sõnadega sõimamine (33%), sellele järgnevad togimine ja löömine ning asjade äravõtmine ja peitmine.

►Eestis mullu tehtud uurimuse kohaselt on tavakooli õpilaste seas 7% kiusajaid ja 8% kiusamise ohvreid.

Tõsi, isegi kui kiusamine välja paistab, on raske sellele lõppu teha. Kiusaja ja kiusatav on omamoodi sõltuvussuhetes, mida õnnestub tavaliselt lõhkuda vaid siis, kui üks neist vastupidiselt teise ootustele käitub. Selleks vajavad aga mõlemad abi ja toetust.

Palju sõltub muidugi sellest, milline õhkkond koolis üldiselt valitseb. Kiusamist on vähem seal, kus lastele õpetatakse lisaks aineteadmistele ka üksteise märkamist ja arvestamist, suhtlemis- ja koostööoskusi.